

УДК 781.7(477.8)

Христина Попович (Львів)

ВЕСІЛЬНИЙ 6-СКЛАДНИК НА ОПІЛЬСЬКО-ПІДГІРЯНСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ. ПРОБЛЕМА ТИПОЛОГІЇ ТА МЕЛОГЕОГРАФІЇ

Проблемна науково-дослідної лабораторія етномузикології ЛНМА ім. М. В. Лисенка
Тел.: 097 602 56 43, e-mail: harytyna@rambler.ru

У статті здійснюється аналіз різновидів типу ладканкового 6-складника (у трирядковій композиції) на відтинку етнокультурної межі між Опіллям та Великим Підгір'ям. Основна мета автора – показати шляхи модифікацій однієї форми на території пограниччя, результатом чого стане підтвердження або спростування наявності відносно чіткого кордону між двома етнокультурними зонами.

Ключові слова: ямб, спондей, етнокультура, модифікація, трансформація, каданс

Картохему див. в Атласі на стор. К13
Аудіоілюстрації див. на DVD-СМ4_36_VSL-6x3-Pidhirya-Popovych

Протягом 2006–2008 років колективом ПНДЛ музичної етнології (далі – ПНДЛМЕ) Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка (ЛНМА) було здійснено 16 експедицій до Миколаївського і Стрийського районів Львівської області. Ця територія становить відтинки пограниччя між Поділлям та Передкарпаттям, точніше – між двома етнічними областями: Опіллям та Великим Підгір'ям. Загалом збирачам вдалося виявити жанрову сітку музичних традицій 41-го села¹.

Географічною межею між названими етнокультурними територіями є ріка Дністер. Проте, з культурологічної точки зору цей кордон навряд чи є цілком чітким [3]. Спробуємо проаналізувати, яким чином впливає перебування двох етнокультур, а вужче – музичних діалектів – на розвиток і трансформацію однієї весільної музичної форми, у даному випадку – на модифікації 3-рядкової композиції на ритмічній основі 6-складника. Ця форма (у львівській термінології – ладканкова) має семантичну будову тексту ААБ та мелічну – абу.

6-складовий вірш ритмічно може бути вирішений двома способами:

- 1) ямбічним, з ритмічним малюнком
121233||121212||121233
- 2) спондеїчним, з ритмічним малюнком
111122||111111||111122.

На окресленій території обидва вказані різновиди 6-складника побутують у похідній 7-складовій формі, що утворюється шляхом дроблення силабохрон. Ямбічний 7-складник виникає за допомогою дроблення 2-ої силабохрони у кожному рядку:
1111233||1111212||1111233<=11^11233||11^11212||11^11233
<= 121233||121212||121233.

Спондеїчний 7-складник отримуємо внаслідок дроблення перших силабохрон:
1122244||1122222||1122244<= 1^122244||1^122222||1^122244
<= 222244||222222||222244 = 111122||111111||111122.

Важливу роль відіграє ладова характеристика наспівів, за якою усі записані зразки поділяються на дві групи:

трихорд мінорного нахилу *bag* з нижнім ввідним тоном та субквартою і

тетрахорд мажорного нахилу *chag* (лідійський) із ввідним тоном та субквартою.

З урахуванням одночасно критеріїв ритму і ладу усі місцеві композиції можна розділити на чотири групи:

- А <ям> – ямбічний 7-складник мінорного нахилу;
- Б <яд> – ямбічний 7-складник мажорного нахилу;
- В <сп> – спондеїчний 7-складник мінорного нахилу;
- Г <сд> – спондеїчний 7-складник мажорного нахилу.

На території Миколаївського та частини Стрийського районів вдалося зафіксувати усі чотири види 7-складників, проте у «чистому», еталонному вигляді зустрівся лише ямбічний 7-складник мажорного нахилу. Інші приклади є модифікованими, що простежується від незначних змін в основній моделі, до суттєвих, які значно трансформують основний ритмічний малюнок.

Покажемо для визначення базифікованої ритмічної форми типу при аналізі модифікованих зразків є 2-й рядок строфи, оскільки його ритміка утворилася внаслідок додання цезури між 2-м і 3-м рядками шляхом викидання (усічення) останньої силабохрони і дроблення попередньої [4]:

ямбічний різновид:
1111212 <= 111121^2 <= 111123 <= 111123/3/ <= 1111233;
спондеїчний різновид:
111111 <= 11111^1 <= 11112 <= 11112/2/ <= 111122.

Такі внутрішні ритмічні трансформації характерні для «чистих» різновидів, а тому з модифікованими ритмічними малюнками відбуватися не можуть. Відповідно, при будь-яких взаємовпливах 2-й рядок залишається найбільш сталим ритмічним елементом.

Розглянемо ареали побутування зразків кожної з названих типологічних груп – див. **карту К136**.

Ямбічний 7-складник мінорного нахилу <ям> в основному зустрічається в опільській частині Миколаївського району, на лівому березі Дністра. Приклади зі сіл Кавське та Лисятичі Стрийського району (територія Великого Підгір'я), очевидно, були занесені шляхом міграції населення. Натомість мажорний різновид <яд> побутує переважно на території Великого Підгір'я, за винятком сіл Новосілки Опарські, Вербіж і Мала Горожанна Миколаївського району,

¹ Архів ПНДЛМЕ: ГЕК 234, 242 – 256; НІ 21-ЕК 004.

що належать до зони Опілля. Відповідно, можемо зафіксувати ладове забарвлення ямбічного 7-складника як ознаку окремих музичних діалектів.

Спондеїчні ритми зафіксовані виключно на території Опілля. Зокрема, спондеїчний 7-складник мажорного нахилу <сд> побутує самостійно невеликим острівцем на південному сході Миколаївського району, у селах Горішнє, Долішнє, Гранки Кути, Тужанівці. Тут, можливо, фіксується межа ще одного музичного діалекту, оскільки цей «острівець» відділений від решти досліджуваної території лісом. Цей різновид також був записаний у с. Дуброва та в м. Миколаєві, де він побутує поряд із мінорними ямбічними версіями <ям>. Очевидно, ці населені пункти є певною периферійною територією ареалу форми <сд>, оскільки вони розташовані недалеко від епіцентру, проте можна також обстоювати факт міграції населення з окраїн району ближче до районного центру, у зв'язку з чим різновид <сд> опинився у вказаних населених пунктах.

Спондеї мінорного нахилу <ст> зафіксовані лише у двох досить віддалених одне від одного селах Красів та Велика Воля на півночі Миколаївського району. Можливо, його питомий ареал варто шукати на південно-східній частині Опілля, поруч зі спондеями мажорного нахилу <сд>².

Отже, на підставі поширення різновидів ладканкового 7-складника вже можна окреслити певні індивідуальні ознаки двох етнокультурних областей: для Великого Підгір'я характерне побутування ямбічних 7-складників мажорного нахилу, натомість для Опілля властивий мінорний ямбічний 7-складник та обидва його спондеїчні різновиди.

Проте, окрім визначення приналежності того чи іншого зразка до відповідного виду 7-складника, а також встановлення межі їх побутування, в поле зору потрапляє *принцип мутації різновидів* у перехідних зонах двох сусідніх етнокультур, а також *ступінь асиміляційно-інтеграційних процесів* при контактах елементів межуючих музичних діалектів.

Чи не найважливішим чинником при інтеграції різновидів з різною ритмічною організацією є лад. Аналіз виявив, що взаємодіють між собою різновиди зі спільною ладовою основою. Розглянемо це явище на найбільш характерних прикладах.

Ладканка зі с. Стільсько Миколаївського району є прикладом мутованого ямбічного 7-складника мінорного нахилу (нотація 1).

Можемо спостерігати, що ритміка першого рядка набула монохронних рис, тим самим наблизилась до спондеїчної ритмічної моделі. У другому рядку зустрічаємо пролонгацію третьої силаби, що, таким чином, нагадує ритмічний малюнок так званого «надсянського» типу³, де третя силабохрона збільшена удвічі.

У третьому рядку бачимо вкорочення п'ятої силабохрони, що загалом характерне для усіх 7-складників на опільсько-підгірянському пограниччі.

Відразу ж розглянемо приклад спондеїчного 7-складника мінорного нахилу зі с. Велика Воля, що розташоване поруч зі с. Стільсько (нот. 2). Його ритміка, за винятком кількох абревіацій, чітко відображає базифіковану ритмічну модель.

Оскільки два приклади походять з сусідніх сіл, спробуємо їх порівняти. Виявлені спільні риси – майже ідентична звуковисотна лінія та зближення ритмічних малюнків у бік спондеїчної ритмічної моделі. Окремо варто заакцентувати увагу на ритмічному малюнку другого рядка зразка зі с. Стільсько, близького до «надсянського» типу – на його підставі можна провести окреме дослідження, шукаючи певні взаємовпливи. Проте, аналізуючи контакти мінорних версій обох ритмоформ, можемо припускати, що маємо справу з конвергенцією, оскільки зачин ритмічного малюнка другого рядка ямбічного прикладу 1 є пристосуванням ритміки зачину другого рядка спондеїчного прикладу 2. Це явище потребує додаткових студій.

Ладканка зі с. Черниця Миколаївського району, що розташоване на правому березі Дністра (область Великого Підгір'я), поруч з географічним кордоном, становить приклад ямбічного 7-складника мажорного нахилу (нот. 3).

Як бачимо, ритміка першого рядка набуває монохронних рис. У ритмічному малюнку третього рядка вкорочена п'ята силабохрона, як і в ритміці прикладу ямбічного 7-складника мінорного нахилу.

Модифікації спондеїчного 7-складника мажорного нахилу розглянемо на прикладі ладканки зі с. Тужанівці Миколаївського району (нот. 4).

Звернімо увагу на абревіації силабохрон третього рядка. Інформанти при виконанні приспішують четвертні тривалості, співаючи їх як вісімки, у зв'язку з чим 3-й рядок спондеїчної групи звучить так само, як 3-й рядок деяких ладканок ямбічної групи. Власне, при появі 7-складника замість первинної 6-складової моделі важко навіть визначити, чи початкова силабохрона базифікованої форми дробиться на дві (1122244|| $\Leftarrow$ 1^122244|| $\Leftarrow$ 222244||), чи у ритміку структури додається ще одна часівка (2222244|| $\Leftarrow$ 2+222244|| $\Leftarrow$ 222244). У цьому можна зафіксувати

вих експедиції Львівської консерваторії на Надсяння у 1989–1990 роках. Цей різновид має дещо відмінну від звичайної ритмічну структуру 7-складника, у якій третя складовота збільшена удвічі: 1121233||1121212||1121233 $\Leftarrow$ 1111233||1111212||1111233||. Даний ритмічний малюнок також виводять шляхом додавання складовоти до первинної ямбічної 6-складової структури вірша: 1121233||1121212||1121233 $\Leftarrow$ 1+121233|| 1+121212|| 1+121233 $\Leftarrow$ 121233||121212||121233. (див. [5])

У ритмічних малюнках ямбічного 7-складника як мажорного так і мінорного нахилів, зокрема на території Великого Підгір'я, риси ритміки «надсянського» типу зустрічаються доволі часто. Проте дослідження цього явища ще потребує додаткових студій і більшої кількості матеріалу з прилеглих територій, а тому у даній роботі не заторкуватиметься.

Від редактора: Про це див. ще: *Клименко І.* Прийом "додавання" у силаборитмічних формулах обрядових пісень західного порубіжжя українсько-білоруського мелоареалу. Ч. 1: Семискладники західної Галичини // Етномузика. – Львів, 2012. – Число 8. – С. 56–95.

² Від редактора: Процеси впливу спондеїчного мислення, подібні до описаних в статті Х. Попович, можна побачити й на інших матеріалах з Опілля. Вкажемо на такі зразки: Народна пісенність підльвівської Звенигородщини : Збірник пісень / Запис і впорядкування О. Харчишин; нотні транскр. В. Ковалю. – Львів, 2005. – №117 (Пустомити: Романів); ЛЕЛ-ЕК-126-03.07-13 Перемишляни: Мерещів. У цих прикладах вплив дольного мислення ще більш уявний, оскільки тут зустрічається типова вторинна форма 1111,2244.

³ «Надсянський тип» – це різновид трирядкового 7-складника. Отримав таку назву, оскільки був виявлений під час галузе-

прямий взаємовплив і певне злиття ямбічного і спондеїчного принципів.

Зробимо ще одне спостереження – над кадансами 7-складових мелорядків – способом, який запропонував у своїй дисертації Василь Коваль [2]. Вчений дослідив, що останні три звуки, які формують каданси, є найбільш сталими у звуковисотній лінії, на відміну від мобільних перших чотирьох силабохрон, а тому дозволяють об'єднувати ладканки цього типу у групи за мелічним критерієм. Це, у свою чергу, дає ще одну можливість прослідкувати за етногенезом форми. Версії кадансів представлено у таблиці 1.

Аналізуючи каданси ямбічних 7-складників мінорного нахилу «ям», бачимо, що для прикладів із території Опілля характерний спільний каданс другого рядка (bag). Очевидно, ця стабільність, як в ритмічному, так і в мелічному аспектах, є показовою для цього різновиду. Спільність кадансів спостерігаємо і в перших рядках опільських прикладів, за винятком підвищеного третього ступеня трихорду ладканок зі с. Розвадів (hag), який скоріше є мелодичною прикрасою, аніж типовим явищем. Порівнюючи каданси третіх рядків, бачимо відмінність лише на один звук (agg → bgg) у зразках зі сіл Ричагів та Розвадів. Таким чином, можна впевнено констатувати мелічну однорідність мелодій з ямбічним ритмом на території Опілля, і, відповідно, окреслити це явище як ознаку музичного діалекту даного терену.

Окремої уваги заслуговують зразки зі сіл Кавське та Лисятичі Стрийського району. За нашим припущенням, ці різновиди могли бути занесені на територію Великого Підгір'я шляхом міграції населення. Проте у підгірянських мінорних ямбах «ям» кадансові опори другого – показового – рядка відмінні від опор у опільських прикладах. Каданси ладканок Опілля є замкненими, закінчуються на основному тоні звукоряду, натомість каданси ладканок із Великого Підгір'я закінчуються терцевою підміною основного тону, а основний тон з'являється на передостанній силабохроні (bgb, agb). Крайні ж рядки підгірянських ладканок майже збігаються з опільськими. Таким чином бачимо, що нечисленні мінорні ямби «ям» на території Великого Підгір'я набувають відмінних мелічних рис, очевидно, притаманних музичному діалекту цієї території.

Спондеїчний мінорний різновид «ст» зафіксований лише у двох селах Миколаївського району на території Опілля. Можливо, як вже зазначалося, ця місцевість становить периферію ареалу побутування цього різновиду. Тут він співіснує з ямбічним мінорним різновидом «ям», що, відповідно, позначається на спільності кадансових опор.

Картина кадансових опор ямбічного мажорного різновиду «яд» доволі строката. Певною стабільністю вирізняються каданси кінцевих рядків, що являють собою варіанти оспівування основного тону мажорного тетрахорду (agg, fsgg, ggg, hgg). Проте, це явище не вельми показове, оскільки не позначає жодних особливостей, характерних для межуючих етнокультурних територій. Найбільш нестабільними у цій групі є кадансові опори початкових рядків. Як і в попередніх різновидах, відносно чіткістю визначається меліка середніх рядків. У ладканках із території Великого Підгір'я маємо дві версії кадансу, які відрізняються

першою кадансовою опорою (aah, gah) – їх можна вважати мелічними варіантами. В опільських 7-складниках зустрічаються три варіанти кадансового звороту середнього рядка у формі оспівування другого шабля тетрахорду (ahc, hch, ach), в межах якого відбувається мелодичний розвиток ладканок мажорного нахилу. Таким чином, попри мелічну строкатість ямбічного різновиду, каданси середніх рядків певною мірою вказують на приналежність цих прикладів до відповідних етнокультурних територій.

Винятками з цих груп є ладканки зі сіл Заплатин Стрийського та Вербіж Миколаївського районів (каданси gch, hag), що, можливо, вказує на ймовірні міграції.

Кадансові опори спондеїчних форм мажорного нахилу «cd» доволі стабільні. Приклади цього різновиду зустрічаються лише на території Опілля, яка, очевидно, становить їхній питомий ареал. Звернімо увагу на те, що кадансові опори їхніх середніх (ach, gch, ahc) і кінцевих рядків збігаються з опільським мажорним ямбічним різновидом «яд». Різновид «cd» відрізняє лише особливість першого кадансу (agg, hgg). Така спільність чітко вказує на мелічну єдність та особливість опільського музичного діалекту в межах ареалу 7-складових ладканок.

Отже, на підставі аналізу лише однієї мелоритмічної форми можемо підтвердити значення географічного кордону ріки Дністер, що набуває статусу етнокультурної межі. Проте, асиміляційні процеси все ж відбуваються. Вельми цікавим є той факт, що ритміка на окресленій території виступає порівняно доволі слабким, найбільш схильним до дифузій елементом. Натомість лад і мелічні характеристики є твердими опорами, що найбільш чітко представляють особливості музичних діалектів своїх теренів.

Богдан Луканюк у своїй статті «Спроба мелотипології весільних ладканок і пісень Західного Полісся та Західної Волині» [1] ямбічний та спондеїчний способи ритмічного вирішення 6-складового вірша трактує як два окремі типи, тобто як дві різні форми, оскільки вони відрізняються внутрішньою системою ритмоорганізації. Проте на обстежених територіях двох сусідніх музичних діалектів названі способи ритмічного прочитання 6-складників, окрім ритмічних, вступають у доволі тісний контакт, утворюючи велику кількість мутованих різновидів при спільності інших структурних ознак – зокрема, ладових і мелодіко-тонаційних. Це дає нам певні підстави для об'єднання місцевих весільних 6(7)-складників в один тип.

Результати цього локального дослідження показують, що проблеми класифікації форм весільного жанрового циклу до сьогодні є не до кінця вичерпані. Можливо, дослідження пограничних зон стане ще одним життєдайним джерелом для їх розв'язання.

Література

1. Добрянська Л., Луканюк Б. Спроба типології весільних ладканок і пісень західного Полісся та західної Волині / Л. Добрянська, Б. Луканюк // Четверта конференція дослідників народної музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжних земель: Матеріали / Ред.-упорядник Б. Луканюк. – Львів, 1993. – С. 45 – 51.

2. Коваль В. Генеза локальної типологічно гетерогенної народновокальної традиції: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства / В. Коваль / [Наук. кер. Б. Луканюк]. – Львів, 2006. Препринт. Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка. – 189 с.
3. Луканюк Б. Питання методики географічного етномузикознавства й етнографічне регіонування західноукраїнських земель / Б. Луканюк // Перша конференція дослідників народної музики західноукраїнських земель: Програма і тези наукових повідомлень / Упор. Б. Луканюк. – Львів, 1990. – С. 5 – 8.
4. Луканюк Б. Усічення / Б. Луканюк // Проблеми етномузикології: Зб. наук. праць / Упор. О. Мурзина. – Київ: Вид-во НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1998. – Вип. 1. – С. 34 – 48.
5. Яцків Ю. Підгірянсько-бойківське пограниччя на Дрогобиччині: Дипломна робота / Ю. Яцків / [Наук. кер. Б. Луканюк]. – Львів, 1996. Препринт. Вищий державний музичний інститут ім. М. Лисенка у Львові. – 63 с

Христина Попович (Львів)

СВАДЕБНИЙ 6-СЛОЖНИК НА ОПОЛЬСКО-ПОДГОРЯНСКОМ ПОГРАНИЧЬЕ.

ПРОБЛЕМА МЕЛОТИПОЛОГИИ И МЕЛОГЕОГРАФИИ

В статье выполнен анализ разновидностей песенного типа свадебного (в львовской терминологии – ладканкового) 6-сложника (в 3-строчной композиции) на отрезке границы между этнографическими зонами Ополья (Опиля) и Большого Предгорья. Основная цель работы – показать пути модификаций одной ритмической формы на территории пограничья, результатом чего станет подтверждение или опровержение наличия относительно четкой границы между двумя этнокультурными зонами.

Ключевые слова: ямб, спондей, этнокультура, модификация, трансформация, каданс

Khrystyna Popovych (Lviv)

SIX SYLLABICS LANDKANKA SONGS AT THE BOUNDARY BETWEEN OPILLYA AND VELYKE PIDHIRYA AREAS. THE PROBLEM TYPOLOGY OF FOLK MUSIC AND MUSICAL GEOGRAPHY

This paper analyzes different types of landkanka songs which have six syllabics of the verse at the boundary between Opillya and Velyke Pidhirya areas. The main purpose of the author is to show the different ways of one form modifications on the frontier area. The result of that will be confirmation or refutation of existence relatively to distinct boundary between the two ethno-cultural areas.

Key words: iamb, spondee, ethnic culture, modification, transformation, cadence.

Таблиця 1. Звуковисотні версії кадансових зон (5–7 силабохрони рядка)

№	1 рядок	2 рядок	3 рядок	Назва населених пунктів	Терен
ямбічний мінорний різновид <ят>					
1	bad	bag	agg	Миколаївський р-н: Вел. Горожанна, Вербіж, Дуброва, Демня, Мала Горожанна, Миколаїв, Новосілки Опарські, Стільсько	Опілля
2	had	hag	bgg	Миколаївський р-н: Розвадів	Опілля
3	bad	bag	bgg	Миколаївський р-н: Ричагів	Опілля
4	bad	bgb	bgg	Стрийський р-н: Лисятичі	Вел.Підгір'я
5	bgd	agb	ggg	Стрийський р-н: Кавське	Вел.Підгір'я
спондеїчний мінорний різновид <ст>					
1	bad	bag	agg	Миколаївський р-н: Красів, Велика Воля	Опілля
ямбічний мажорний різновид <яд>					
1	agg	aah	agg fisgg)	Стрийський р-н: Угерсько, Підгірці, Олексичі, Заплатин, Лисятичі	Вел.Підгір'я
2	agg	gah	fisgg	Стрийський р-н: Пукеничі, Лисятичі, Вівня	Вел.Підгір'я
3	agh	gah	ggg	Стрийський р-н: Олексичі	Вел.Підгір'я
4	hgg	gah	hgg	Стрийський р-н: Підгірці	Вел.Підгір'я
5	hgh	gch	ggg	Стрийський р-н: Заплатин	Вел.Підгір'я
6	agg	ahc	fisgg	Стрийський р-н: Підгірці Миколаївський р-н: Мала Горожанна	Вел.Підгір'я Опілля
7	haa	hch	agg fisgg)	Миколаївський р-н: Новосілки Опарські	Опілля
8	hgg	ach	fisgg	Миколаївський р-н: Черниця	Вел.Підгір'я
9	hgg	ach	ggg	Миколаївський р-н: Пісочне	Вел.Підгір'я
10	agg	ahc	ggg	Миколаївський р-н: Криниця	Вел.Підгір'я
11	haa	hag	agg	Миколаївський р-н: Вербіж	Опілля
спондеїчний мажорний різновид <сд>					
1	agg	ach	fisgg	Миколаївський р-н: Долішне, Гранки Кути, Тужанівці	Опілля
2	agg	gch (ach)	agg fisgg)	Миколаївський р-н: Горішне	Опілля
3	hgg	ach	agg	Миколаївський р-н: Миколаїв, Дуброва	Опілля
4	hgg	gch	agg	Миколаївський р-н: Дуброва	Опілля
5	agg	ahc	fisgg	Миколаївський р-н: Станківці	Опілля

Музичні приклади

Див. також аудіоприклади на DVD-СМ4_36_VSL-6x3-Pidhiryа-Popovych

1.

с. Стільсько Миколаївського району = аудіо А-1

♩ = 164

1) Ро - бо - ту с-мо скін - чи - ли

Ро-бо-ту с-мо скін - чи-ли Го-рів-ки с-мо не пи - ли

1)

2. А ми мо - ло - ді жін - ки

2.

с. Велика Воля Миколаївського району = аудіо А-2

♩ = 168

2. Мо - вить ма - тін - ка мо - вить

Мо-вить ма-тін - ка мо-вить Най-тя Бог бла - го - сло - вить

3.

с. Черниця Миколаївського району = аудіо А-3

♩ = 164

1. Бла-го-сло-ви ба-ть-ку Бла-го-сло-ви ба - тень-ку

Бар-ві-нок по-кро-пи - ти

4.

с. Тужанівці Миколаївського району = аудіо А-4

♩ = 120

1. Бла-го-сло - ви Бо-жень-ку Бла-го-сло - ви Бо - жень-ку

Та й ти рід-ний ба-ть-ку. 2. А ба - тень-ко мо-вить

А ба-ть-ко мо - вить Най і Бог бла - го-сло-вить